Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

`NO-69/2026 Warszawa, 16 października 2026 r.

STANOWISKO
w sprawie propozycji zmian w zakresie kształcenia w zawodzie „złotnik-jubiler" oraz wprowadzenia nowego zawodu „technik biżuterii"

W odpowiedzi na przekazany do konsultacji projekt modyfikacji podstawy programowej kształcenia w zawodzie „złotnik-jubiler" oraz propozycję utworzenia nowego zawodu „technik biżuterii", przekazujemy stanowisko, uwzględniającą perspektywę i doświadczenie środowiska rzemieślniczego bezpośrednio kształcącego i zatrudniającego uczniów.

I. Wprowadzenie

Zawód „złotnik-jubiler" (kod: 731305) miał dotychczas określoną kwalifikację MEP.05 (Wykonywanie i naprawa wyrobów złotniczych i jubilerskich). Projekt kosmetycznie zmienia nazwę na „złotnik jubiler" oraz określa na nowo kwalifikację MEP.1 (Wykonywanie biżuterii).

Obowiązująca podstawa (kwalifikacja MEP.05) dzieli się na 6 jednostek: BHP, podstawy złotnictwa i jubilerstwa, oprawianie kamieni jubilerskich, naprawianie i przerabianie wyrobów złotniczych i jubilerskich, język **obcy** zawodowy, kompetencje personalne i społeczne. Nowa kwalifikacja (MEP.1) reorganizuje te treści w 7 jednostek: bezpieczeństwo i higiena pracy, podstawy złotnictwa i jubilerstwa, **wykonywanie biżuterii z metali szlachetnych, ich stopów i innych materiałów alternatywnych**, wykonywanie opraw kamieni jubilerskich, wykonywanie obróbki wykończeniowej i drobnych napraw biżuterii (połączono tu obróbkę wykończeniową, galwanotechnikę oraz drobne naprawy), język **angielski** zawodowy, kompetencje personalne i społeczne.

Obowiązująca podstawa (MEP.05) określa łącznie 1160 godzin (w tym m.in. podstawy złotnictwa – 350 h, oprawianie kamieni – 360 h, naprawianie i przerabianie – 390 h). Projekt (MEP.1) zawiera ograniczenie nauki do 750 godzin (w tym m.in. podstawy złotnictwa – 90 h, wykonywanie biżuterii – 210 h, oprawianie kamieni – 210 h, obróbka wykończeniowa i drobne naprawy – 180 h).

Projekt podstawy programowej zawodu „złotnik-jubiler" został rozszerzony o obszerną część analityczną i rynkową. Dodano opis zawodu i profil kandydata, w którym zawarto szczegółowy zakres obowiązków, wymagane predyspozycje, potencjalne miejsca pracy oraz ścieżki rozwoju (np. kontynuacja w szkole II stopnia na zawodzie technik biżuterii). Zawarto analizę zagrożeń i ryzyka (BHP i ergonomia) poprzez sformułowanie w tabeli specyficznych

zagrożenia w zawodzie, takich jak obciążenie wzroku, problemy z układem kostno-stawowym (zespół cieśni nadgarstka), choroby układu oddechowego od pyłów/kwasów oraz ograniczenia zdrowotne. Określono kwalifikacje sektorowe i wolnorynkowe, propozycje nowych specjalizacji uwzględniających transformację cyfrową, m.in. Projektant Biżuterii 3D (CAD Designer) oraz Operator Drukarek 3D i Maszyn CNC w Złotnictwie. Opisano profil oprawiacza kamieni (settera) oraz zamieszono ścieżki kształcenia, techniki oprawy (pave, kanałowa, kasetowa, w łapki) oraz nowoczesne narzędzia (mikroskopy stereoskopowe, systemy pneumatyczne GRS).

II. Główne uwagi i zastrzeżenia do projektów

1. Ryzyko fragmentacji zawodu i osłabienia bazy rzemieślniczej:

Wyodrębnienie nowego zawodu „technik biżuterii" oraz określenie kształcenia na w podziale na dwie kwalifikacje (MEP.1 i MEP.2) stwarza realne ryzyko spłycenia zakresu podstawowej wiedzy i praktycznych umiejętności rzemieślniczych dla osób uzyskujących kwalifikację w zawodzie złotnik-jubiler. **Zmniejszenie minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w podstawowej kwalifikacji z 1160 do 750 godzin może niekorzystnie wpłynąć na poziom przygotowania manualnego i warsztatowego uczniów.**

2. Ocena potrzeby tworzenia nowego nazewnictwa i zawodu:

Tworzenie nowej nazwy zawodu („technik biżuterii") jest z punktu widzenia praktyki rzemieślniczej zbyteczne, jeśli miałoby odnosić się wyłącznie do zakresu wiedzy zawodowej. Rozszerzanie kompetencji powinno odbywać się poprzez specjalizacje w ramach jednego zawodu, a nie poprzez mnożenie nowych podziałów formalnych.

Możliwość uzyskania zawodu „technik biżuterii" lub „złotnik jubiler (technik)" do uzyskania w szkole branżowej II stopnia można uznać za pożądaną. W technikach przez brak rozwiniętego dualnego kształcenia u pracodawcy zdobycie wymaganych kwalifikacji zawodowych niezbędnych na rynku pracy nie będzie możliwe. Do ewentualnego wprowadzenie tego typu zawodu do technikum wymagana jest zmiana podejścia i rozszerzenie dualnego modelu kształcenia na technika tak by przynajmniej 1/3 czas uczeń spędzał w zakładzie pracy, zamiast obecnie mniejszej liczby godzin w słabo przygotowanych pracowniach szkolnych.

Poziom kwalifikacji mistrza złotnika-jubilera i zakończenie szkoły branżowej drugiego stopnia w nowym proponowanym zawodzie powinny być tożsame i oznaczać uzyskanie 5 poziomu PRK.

3. Naturalna ewolucja technologiczna w zakładach rzemieślniczych:

Złotnictwo i jubilerstwo od dawna otwarte są na innowacje. Nowoczesne technologie – takie jak projektowanie 3D, druk 3D, czy precyzyjne lutowanie i spawanie laserowe/elektryczne – są już płynnie wdrażane w istniejących pracowniach i przekazywane kolejnym pokoleniom uczniów bez konieczności rewolucjonizowania struktury zawodowej.

4. Mylące oznaczenia kwalifikacji

Wskazane oznaczenia kwalifikacji MEP.1 i MEP.2 budzą wątpliwości. Aktualnie kwalifikacja złotnik-jubiler to MEP.05 (Wykonywanie i naprawa wyrobów złotniczych i jubilerskich). MEP.01. to natomiast montaż i naprawa maszyn i urządzeń precyzyjnych. Oznaczenia kwalifikacji warto zatem przemyśleć.

III. Pozytywnie oceniane elementy projektu

1. Wzmocnienie kompetencji językowych:

Język obcy zawodowy w projekcie został precyzyjnie określony jako język angielski zawodowy. Za w pełni uzasadnione i potrzebne należy uznać zwiększenie nacisku na naukę **języka angielskiego zawodowego**. Dostęp do nowoczesnej literatury branżowej, dokumentacji technicznej oraz zasobów internetowych wymaga sprawnego posługiwania się językiem obcym.

2. Dostępność wykształcenia średniego:

Projekt staje się zasadny w części, w której umożliwia absolwentom szkół branżowych I stopnia podniesienie wykształcenia ogólnego do poziomu średniego (np. poprzez branżową szkołę II stopnia), co otwiera im drogę do dalszego kształcenia na uczelniach wyższych.

3. Zaznaczenie wykorzystania materiałów alternatywnych.

Wyodrębnienie jednostki „Wykonywanie biżuterii z metali szlachetnych, ich stopów i innych materiałów alternatywnych" odzwierciedla trendy wykorzystania innych niż klasyczne surowców w wykonywaniu biżuterii.

IV. Rekomendacje i wnioski kompromisowe

- **Zachowanie priorytetu dla praktycznej nauki zawodu:** Reorganizacja podstawy programowej w szkole I stopnia nie może odbywać się kosztem redukcji godzin zajęć warsztatowych, stanowiących fundament fachu złotnika-jubilera.
- **Integracja nowoczesnych technologii w ramach jednego zawodu:** Zaleca się, aby moduły związane z cyfrowym projektowaniem (CAD 3D) i drukiem 3D stanowiły naturalną specjalizację lub elastyczny moduł w ramach zawodu złotnik-jubiler, zamiast budować wokół nich osobny zawód.
- **Brak wykorzystania sztucznej inteligencji i kompetencji społecznych:** W podstawie programowej nie wprowadzono wykorzystania sztucznej inteligencji oraz elementów potrzebnej na rynku promocji i ekspozycji biżuterii dla potrzeb prowadzonej działalności gospodarczej.
- **Ścisła współpraca z Izbami Rzemieślniczymi:** Wszelkie zmiany w standardach egzaminacyjnych i podstawach programowych powinny czerpać z dorobku systemów czeladniczych i mistrzowskich, aby dyplomy szkolne odpowiadały realnym wymogom rynku rzemieślniczego.

5. Podsumowanie

Projekt modyfikacji w zawodzie złotnik jubiler w założeniu można uznać za innowacyjny, ale może okazać się nierozwojowy i dzielący środowisko branży jubilerskiej. Rozszerzanie zakresu wiedzy **powinno odbywać się w zakresie jednej nazwy zawodu zgodnie z KZiS**. Zamiast wprowadzać nowe nazwy warto korzystać ze specjalizacji zawodowej. Wyodrębnienie zawodu „technik biżuterii" niesie za sobą ryzyko, że w ślad za branżą złotniczą podążą kolejne grupy zawodowe, np. stolarze, kamieniarze czy cukiernicy co jeszcze bardziej skomplikuje system. Warto zachować nazwę złotnik jubiler lub wprowadzić jej kosmetyczną modyfikacje złotnik jubiler (technik) dla szkoły branżowej II stopnia. Gradacja poziomu kwalifikacji w zawodzie złotnika-jubilera została już dawno opracowana przez rzemiosło przez określone poziomy czeladnika i mistrza. W projekcie należy skorzystać z już istniejących kwalifikacji i nazewnictwa.

Opowiadając się za ewolucyjnym, a nie rewolucyjnym rozwojem branży jubilerskiej, apelujemy o uwzględnienie głosu praktyków rzemiosła. Modernizacja kształcenia jest konieczna, jednak winna opierać się na solidnym warsztacie rzemieślniczym i ciągłości tradycji, do której innowacje technologiczne wprowadzane są jako naturalne narzędzia pracy. W celu ewentualnego uzgodnienia szczegółowych zapisów możliwe jest zorganizowanie spotkania z Komisją Złotniczo-Jubilerską Związku Rzemiosła Polskiego złożoną z ekspertów branży z całego kraju.

Nazwa *zawodu*	Symbol cyfrowy *zawodu* ustalony w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy	Poziom PRK dla kwalifikacji pełnej	Minister właściwy dla *zawodu* - minister właściwy do spraw	Typy szkół ponadpodstawowych				Symbole i nazwy kwalifikacji wyodrębnionych *w zawodzie*	Poziom PRK dla kwalifikacji cząstkowej wyodrębnionej *w zawodzie*	Możliwość prowadzenia kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych	Szczególne uwarunkowania związane z *kształceniem w zawodzie lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie*
				BS I	BS II (kształcenie wyłącznie na podbudowie BS I)	T	SP (okres naczania)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
BRANŻA MECHANIKI PRECYZYJNEJ (MEP)											
Mechanik precyzyjny	731103	III	gospodarki	X				MEP.01. Montaż i naprawa maszyn i urządzeń precyzyjnych		3	X
(uchylona)											
(uchylona)											
Monter optoelektroniki	731108	III	gospodarki	X				**MEP.06.** Montaż i konserwacja elementów i układów optoelektronicznych		3	X
Technik optoelektroniki	311414	V	gospodarki		X	X		**MEP.06.** Montaż i konserwacja elementów i układów optoelektronicznych		3	X
								MEP.07. Projektowanie i diagnozowanie układów optoelektronicznych		5	X
Technik optyki okularowej	325303	V	gospodarki			X	2	**MEP.08.** Projektowanie, wykonywanie i naprawa pomocy wzrokowych oraz wykonywanie pomiarów oftalmicznych		5	X
Zegarmistrz	731106	III	gospodarki	X				MEP.04. Naprawa zegarów i zegarków		3	X
Złotnik-jubiler	731305	III	gospodarki	X				MEP.05. Wykonywanie i naprawa wyrobów złotniczych i jubilerskich		3	X